

УДК 354.53 : 354.61(477)

Покровська Н.С.¹, Серга Т.О.²

¹ студ. гр. СН-214м НУ «Запорізька політехніка»

² канд. соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ВETERАНИ У ЦИВІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА

Сьогодні надзвичайно важливим є питання всебічної інтеграції ветеранів, які повертаються з фронту, у соціальне життя. Вони повинні не лише відчувати вдячність і повагу, а й бачити, що для них створені належні умови з боку держави та місцевих органів управління. Які закони та постанови щодо ветеранських політик розробляються на державному рівні? Чи внормують вони питання лікування, реабілітації, навчання, працевлаштування, забезпечення житлом? Як вони будуть імплементовані на місцевому рівні? Ці питання є пріоритетними.

Серед векторів адаптації – реабілітація, цифрові послуги, робота, навчання, житло, реформа військово-лікарської комісії. Однією з головних проблем для військовослужбовців, звільнених в запас, ветеранів та членів їхніх сімей, є адаптація до нових, реальних умов життя. Повернення до громадського життя для ветеранів стає складним завданням, як з психологічного, так і з соціального погляду.

Це зумовлено тим, що соціальний статус, умови та зміст професійної діяльності військовослужбовців, особливості ціннісно-нормативного регулювання їхньої соціальної та професійної поведінки мають значні відмінності від громадянського життя. Проблема реінтеграції (відновлення) ветеранів, які мають реальний досвід бойових дій є ще більш складною та багатогранною. Відмова суспільства від належного розуміння може суттєво впливати на про-

цес соціальної інтеграції ветеранів, загрожуючи їхній здатності ефективно взаємодіяти з оточуючим середовищем. Суттєвим аспектом є індивідуалізований досвід ветеранів, який консолідується під час переходу, може стати цінним ресурсом для їхньої реінтеграції та успішної адаптації в суспільному чи професійному середовищі. Застосування цього досвіду може сприяти збереженню та покращенню їхніх навичок та знань, що сприяє ефективній інтеграції ветеранів у цивільне суспільство [1, с. 265].

Повернення ветеранів до цивільного життя породжує ряд викликів, зокрема в контексті переходу з військового оточення до цивільного середовища. Актуальність працевлаштування як безпосереднього шляху реінтеграції ветеранів в Україні сьогодні стає на один щабель із забезпеченням медичного супроводу, фізичної та психологічної реабілітації військових.

Якщо звернути увагу на стан дослідження проблеми працевлаштування ветеранів за весь час збройної агресії рф на території України, то можна стверджувати, що зазначена проблема досі не привертала достатньої уваги, а дослідження на цю тему проводилися у більшості ситуативно. Більш того, в результатах цих небагаточисельних досліджень простежуються несприятливі для працевлаштування ветеранів тенденції. Згідно з даними всеукраїнського анонімного опитування, яке провів Український ветеранський фонд, з 1247 військових лише третина – 33 % – планують повернутися на своє основне місце роботи. Ще 35 % обрали варіант «ні», а 33 % завагалися з відповіддю [2; 3].

Необхідно системно допомагати і мати «живі приклади» успішних ветеранів. Коли долучають учасників бойових дій до якихось програм адаптації через підприємницьку діяльність, можна помітити деяку закономірність. Війна загострює як негативні, так і позитивні сторони людського характеру. Якщо людина до війни нічого з себе не представляла, то не варто очікувати від неї великих успіхів після участі у військових діях. Більшість учасників бойових дій не вміють розпорядитись, наприклад землею, яку дає їм держава. Майже нікому не вдається господарювати, краще, що вони можуть зробити – це продати землю. Чому так? Тому що відсутні спеціальні програми, на яких ветерани могли б навчатися вирощуванню сільсько-господарських культур. По закінченню курсу, військові могли б скласти іспити та отримати сертифікат. В свою чергу, за допомогою такого сертифікату можна було б отримувати кредити з нижчими ставками та відкрити свою справу.

Отже, проблема соціальної адаптації військовослужбовців та ветеранів війни на сучасному етапі розвитку українського суспільства у період повномасштабного вторгнення рф є вкрай актуальною, особливо в умовах нашого сьогодення. Підтримка не може бути абстрактною – допомога може бути за конкретною проблемою, яка безпосередньо впливає на життя цього ветерана. Ефективність соціальної реабілітації досягається усім комплексом заходів

(медичних, психологічних, професійних, соціальних). Тому треба створювати соціальні програми, приймати законопроекти, які спрямовані на їх залучення в суспільне життя. Лише гідне ставлення до військовослужбовців, які потребують допомоги держави, є своєрідною перевіркою для визнання якості соціальної політики держави.

В нашому місці вже створена абсолютно нова структура – Департамент з питань ветеранської політики. Головними завданнями цього департаменту є: створення єдиного багатофункціонального центру ветеранської політики (ветеранського простору); реінтеграція ветеранів та членів їхніх родин; організація реабілітації та адаптації ветеранів; реалізація політики щодо праці та зайнятості; підтримки фізичного та ментального здоров'я ветеранів та членів їхніх родин; надання юридичної допомоги відвідувачам ветеранського простору та багато іншого.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Захаріна Т. Реінтеграційний потенціал ветеранів як чинник успішної їх реінтеграції в соціум / Т. Захаріна // *Social Work and Education*. – 2023. – Vol. 10. – No. 3. – P. 263-275.

2. Потреби та перешкоди ветеранів при працевлаштуванні [Електронний ресурс] // Український ветеранський фонд. – Режим доступу: https://veteranfund.com.ua/wpcontent/uploads/2023/07/Zvit_pereshkodi_precevtashtuvanii.pdf.

3. Артеменко А. Мілітарна ідентичність та соціальна адаптація ветеранів АТО/ООС: монографія / А. Артеменко, К. Батаєва. – Харків : Вид-во ХГУ «НУА», 2022. – 192 с.